

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quinta. De Æquatore, seu Circulo Æquinociali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

sub Sole, percutiens semper Zonam terrestrem correspondentem, quæ aliquando existimata fuit, quod sit inhabitabilis, quod tamen falsum patet ex navigatione Lusitanorum. Secunda Zona est inter tropicum Cancræ, & Circulum Arcticum procedendo versus Septentrionem, estque habitabilis & dicitur temperata, utpote existens inter torridam & frigidam, id est inter eam, quæ versatur inter tropicum Cancræ & tropicum Capricorni, quæ torrida dicitur ex una parte & illam, quæ sub polo arctico est, quæ, utpote à Sole maximè elongata, dicitur frigida & inhabitabilis; unde tertia Zona est illa, quæ est sub polo arctico, seu ejus circulo, quæ, cum maximè à Sole distet, dicitur inhabitabilis, intellige, quoad medietatem, ut dicit Olaus Gottus. Quarta Zona construitur inter tropicum Capricorni, & circulum antarcticum, estque similiter temperata & habitabilis. Quinta denique est illa, quæ sub polo antarctico est, quæ similiter dicitur frigida.

V. Dices: Venti ab Austro, seu Antarcticò sunt calidi; ergò Regio illa non est frigida, licet frigida sit illa, quæ sub arctico est; ergò R. negando consequentiam, nam venti à Circulo antarctico provenientes sunt etiam frigidi, secundum se, sed ex medio, per quod transiunt calefiunt, nam transiunt per Zonam Capricorni, quæ magis calida est, quàm Cancræ & per torridam, quæ ardens dicitur & ventos calefaciens. Has quinque Zonas sat commodè tibi exhibet schema sub littera L. Quare ad explicandas singulas partes sphæræ propero. Unde fit

QUÆSTIO IV.

De Centro, Axe & Polis Sphæræ.

I.
Centrum
quid.

Centrum Sphæræ, seu Mundi est punctum in ejus medio conceptum, à quo omnes lineæ rectæ ad supremam, & extremam Cœli fideret superficiem ductæ sunt inter se æquales.

II.
Axis describitur.

Axis ab agendo dicta est, eò, quod circa illam imaginemur nobis circumagi orbem ducta similitudine ab axe, circa quam volvitur & agitur rota, alio nomine dicitur, Diameter. In sphæra autem Diameter est virgula illa, vel stylus ferreus trajectus per centrum ab una extremitate sphæræ ad alteram, in Cœlo autem Axis dicitur linea illa, quam imaginamur transire per centrum Mundi, ab uno extremo in aliud.

III.
Poli quid sunt?

Poli Sphæræ sunt duo puncta axem terminantia, ille Polus, qui nobis hinc in Europa degentibus semper apparet, dicitur Borealis, Septentrionalis vel Aquiloneus, ab Astronomis autem vocatur Arcticus, seu urfinus à constellatione quadam insigni, quæ Græcè dicitur *αρκτο*, Latine Ursa, perpetuòque circa globum convertitur. Istum polum pleræque nationes vocant Nord. Itali autem tramontana; alter Polus dicitur Australis, seu meridionalis, Astronomi vocant Antarcticum, ex eo, quod per diametrum opponatur polo Arctico, vulgò &

communiter dictum Sud, hic polus nunquam à nobis conspicitur, semper enim sub nostro hemisphærio delitescit, à nautis uterque polus dicitur Stella Maris, non quod poli sint ipse stellæ, sed quod propè ipsos sint stellæ quædam, quæ vix moveri cernuntur, illa enim, quæ est propè Arcticum, est in extremitate Caudæ minoris Ursæ, illa verò, quæ est ad polum Antarcticum, est in extremo pede sinistro Centauri.

Præter hos duos Polos (derivantur à verbo Græco *πέλω*, id est, verto, seu circumago) dantur adhuc alii duplices, scilicet Poli Zodiaci & horizontis. Poli Zodiaci sunt illi, supra quos imaginantur, & concipiuntur circumagi signa Zodiaci, seu Dodecatemoria, poli horizontalis sunt, ex quibus concipitur Horizon describi, quorum unus concipitur in parte nobis verticali & vocatur Zenith, alter verò in parte opposita & vocatur Nadir.

QUÆSTIO V.

De Equatore, seu Circulo Equinoctiali.

Circulus Equinoctialis, seu Equator est

ille, qui sphæram in duas partes æquales dividit, æqualiterque ab utroque polo Mundi secundum omnem sui partem distat, dicitur autem æquinoctialis, quia per illum transiens Sol in principio Arietis & signum libræ, efficit æquinoctium in universa terra, hoc est, diem artificialem æqualem nocti artificialem constituit, qui dies desumitur ab assensu Solis supra horizontem, nullâ habitâ ratione crepusculi, sive matutini, sive vespertini, quod Sol cauit dum infra horizontem, duodecim circiter gradibus deprimatur, quod autem dicitur comminuetur bis in universa terra, in anno fieri æquinoctium, Sole nimirum existente in principio ♈ & ♎ hoc intelligendum est de illis partibus, ubi Circulus æquinoctialis interfecat Zodiacum, & ab eodem interfecatur, nam illæ partes, quæ directè poli Mundi subjacent, non habent similitudinem æquinoctia, nam hi nunquam diem artificialem habent, sed per 6. integros menses die perfruuntur, & 6. iterum mensibus noctem patiuntur. Equator varia habet officia, primò enim ostendit motum primi mobilis, eumque perficit spatio 24. horarum, quoniam in singulis horis elevatur 15. gradus Circuli æquinoctialis in primo mobili descripti supra horizontem, quos si per 24. horas multiplicarem, habebit 360. gradus, qui est numerus graduum Equatoris.

Secundum officium est, quod mensuraret tempus, quia ex una completa sua revolutione diem naturalem, id est 24. horarum constituit, ut ex omni elevatione 15. graduum unam facit horam, & ex ascensione unius gradus quatuor minuta.

Tertium est, quod indicet quantitatem diei artificialis, nam ubique est dies tantus, quantus est arcus, quem facit equator eo tempore, quo Sol est supra horizontem, si quis igitur scire vellet, quantus sit

fit dies, sic poterit; Primò constituat sphaeram materialem in illa elevatione poli, quam habet illa regio vel urbs, in qua quantitatem diei inquirat. Secundò collocet in horizonte gradum Eclypticæ, in quo Sol illo die consistit. Tertiò notet accuratè punctum æquatoris, quod tunc in horizonte ex eadem parte respondet gradui illi Eclypticæ. Quartò circumvolvat sphaeram, donec idem gradus Eclypticæ addito alio ferè dimidio gradu, ex parte Occidentis, veniat. Quintò signet iterum punctum Æquatoris, quod tunc præcisè tangit horizontem, ex parte Occidentis, hoc demum facto numeret gradus Circuli æquinoctialis interfectos inter illa duo puncta notata, & dividat illos gradus per 15. totidem erunt horæ diei, quot vicibus multiplicantur 15. gradus.

Hæc signa Astronomi non nominibus propriis, sed quibusdam exprimentur characteribus. Unde sic describuntur:

Aries ♈	Libra ♎
Taurus ♉	Scorpius ♏
Gemini ♊	Sagittarius ♐
Cancer ♋	Capricornus ♑
Leo ♌	Aquarius ♒
Virgo ♍	Pisces ♓

Zodiacus multis compellatur nominibus, nam imprimis dicitur *Zoi*, quod Latine vitam significat, quia motus planetarum sub ipso vitam causat, & motum in omnibus inferioribus viventibus, unde dicitur *vita viventium*, non formaliter sed causaliter; nam ex accessu Solis principaliter, & aliorum planetarum secundariò causatur calor, & ex recessu frigus, calor autem ponitur principium vitæ cum humido temperamento. Secundò derivationem habet à termino Græco *Zodion*, qui idem significat, quod animal, quia dividitur in 12. signa æqualia 30. graduum, & cuilibet signo impositum est nomen alicujus animalis, si libram excipias, hoc autem factum est primò, quia illa signa habent quædam symbola, & similitudines cum illis animalibus, nam sicut aries est animal calidum, ita dum Sol Arietem ingreditur, calorem, excitare incipit, quem in Tauro urget, cum taurus fortior sit Ariete, quem geminat in Geminis in Cancro verò recedere incipit, naturam imitatus Cancris, in Leone verò ferventissimus est Sol, sicut Leo fortissimus est animalium. In Virgine verò Sterilis est, cum Virgini non competat facere fructum ventris; in libra æquat dies noctibus, æqualitatem libræ assecutus; In Scorpio, sua caudâ, id est frequenti aëris mutatione pungit, & perimit incautos; In Sagittario terram sagittat pruinis, ac nivibus; In Capricorno se incipit dirigere, & ad nostrum polum ascendere, velut solet Caper se porrigere, ut carpant frondes; In Aquario abundantiam aquarum causat, multò magis tamen in piscibus. Tertiò Zodiacus Latine dicitur *signifer*, quia fert 12. signa, ex quibus constituitur & in ipsa iterum dividitur; dicitur autem *signifer*, nam ex divisione sua varias anni partes, & tempestates nobis designat, nam incipit in Ariete Ver, initio Cancris Æstas, in libra Autumnus & hyems in Capricorno.

II. *Varia Zodiaci nomina.*

IV. *Quartum officium est, quòd dividat æquinoctia, id est, æquinoctiam. ♋. quod in Martio accidit, ab æquinoctio ♌, quod evenit in Septembri.*

Quintum est, ut indicet, quænam pars Cæli sit Borealis vel Septentrionalis, quæve signa sint Septentrionalia, quæve Australia, ea scilicet Borealia esse, quæ versus polum Arcticum, illa verò meridionalia, quæ versus polum antarcticum pergunt.

Sextum, ut indicet nobis longitudinem & latitudinem in mappis Cosmographicis, quæ omnia fusè ab Astronomis pertractantur, singulariter facit Clavius & Theodosius.

QUÆSTIO VI. De Circulo Zodiaci.

I. *Zodiacus alter Circulus major, & secundum latitudinem maximus est, qui intersecat æquinoctialem, & ab eodem intersecatur in duas partes æquales, quæ unâ in Septentrionalem pergit, alterâ in meridiem. Punctum medium ipsius utriusque medietatis tantum distat ab æquinoctiali, quantum poli Zodiaci à polis mundi, quæ distantia est 33. graduum & 30. minorum. Quatuor habet præcipua puncta Zodiacus, quæ ad intelligendos alios sphaeræ Circulos diligenter sunt observanda, duo, scilicet, æquinoctialia, duo Solstitialia, unum æquinoctiale est in principio per signum ♋. & vocatur vernum, alterum in principio per signum ♎. & est Autumnale. Solstitiale unum est in principio per signum ♋ & vocatur æstivum, alterum in principio per signum ♑ & dicitur hyemale. Dixi autem, quòd secundum latitudinem sit maximus, quia habet latitudinem duodecim graduum, & dividitur in duodecim partes, quæ signa ipsius vocantur, quæ Author sphaeræ sequenti expressit Carmine:*

Sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces.
F. Amandi Hermann Physica.

Notandum tamen, Solem dici esse in Ariete vel alio Zodiaci signo, aliud nil significare, quàm Solem esse sub tali signo, seu ibi respondere per lineam ductam à Centro Mundi per centrum Solis ad tale signum.

III.

Via Solis sub Zodiaco non est omninò vaga, sed sit sub eadem prorsus & simplici linea, quæ per mediam Zodiaci longitudinem traducitur, quia videmus solem diversis Temporibus in eodem Zodiaci gradu existentem in eodem Horizontis puncto oriri, aut occidere, eandem servare distantiam, cum æquatore, hanc lineam

IV. *Via Solis non est vaga.*

Eccc 2 idcirco